Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 196. Braşovŭ, Vinerĭ 1 (13) Septemvre 1889.

Braşovŭ, 31 Augustŭ v.

Cu ocasiunea alegerii de deputatŭ dietalŭ alŭ cercului Leopoldstadt din Viena, profesorulŭ Dr. Suess, unulŭ dintre candidaţĭ, care a şi fostŭ alesŭ deputatŭ, în vorbirea ce a rostit'o către alegĕtorĭ a atinsŭ şi starea materială a monarchiei, pe care a descris'o în colorĭ destulŭ de posomorîte, dândŭ a se'nţelege că dela întroducerea dualismului şi a sistemului provincialŭ descentralisătorŭ încóce se datéză trista stare materială a monarchiei şi a Vienei.

Dovada cea mai bună despre starea materială deplorabilă este emigrarea continuă, care în timpŭ de ḑece anĭ a crescutŭ în modŭ îngrijitorŭ. Dela 5—6000 de emigranţĭ din întrega monarchiă, câţĭ erau acum 10 anĭ, numĕrul emigranţilorŭ s'a urcatŭ peste 40,000 pe anŭ numai pentru America nordică; adăugênd la aceştia şi pe cei carĭ emigréză în America sudică şi în statele Europene, mai alesŭ către Orientŭ, numĕrulŭ emigranţilorŭ ajunge la o cifră fórte mare. Cei mai mulţĭ emigranţĭ suntŭ din Boemia, Galiţia şi din Ţéra-unguréşcă.

In mĕsura, în care se întinde miseria în monarchiă, în aceéşĭ mĕsură sufere şi Viena, şi profesorulŭ Suess a constatatŭ, că la starea cea nefavorabilă a capitalei Austriei contribue şi împrejurarea că Viena nu mai e capitala întregei monarchii.

O altă causă, care are urmărĭ periculóse pentru starea materială a monarchiei şi prin urmare şi a Vienei, este direcţiunea de aḑĭ a politicei vamale cu sistemulŭ ei prohibitivŭ. Unŭ lucru s'a speratŭ a se ajunge prin vămile agrare, şi altulŭ s'a ajunsŭ, aşa că aḑĭ chiar aceia din Austria, carĭ au creatŭ aceste vămĭ, ridică plângerĭ, căcĭ vămile pe cereale lovescŭ pe cei sĕracĭ, cărora li-se scumpesce pânea de tóte ḑilele, şi nu tragŭ profitŭ din ele decâtŭ marii proprietarĭ ungurĭ, fără ca în schimbŭ Austriacii sĕ fi primitŭ ceva dela Ungurĭ la încheiarea pactului. S'a ridicatŭ în contra României unŭ ziḑŭ chinesescŭ — ḑise deputatulŭ Suess — şi cerealele române se ducŭ acum pe Marea Mediterană pe pieţele engleze, ba după rapórte mai nouĕ, chiar productele agricole ardelene facŭ deja acestŭ drumŭ.

Pentru ca sĕ se uşureze miseria din monarchiă, e de lipsă, între altele, sĕ se schimbe raportul vamalŭ cu România, ḑise deputatulŭ Suess; împutarea, că prin astfelŭ de vorbe se îngreuiază tractările cu România, sĕ nu împedece pe cei carĭ voiescŭ şi dorescŭ stărĭ mai bune, a lucra în acéstă direcţiune, apoi ḑică Ungurii orĭ-ce vorŭ ḑice. Din vorbe de acelea, că România sufere în aceste împrejurărĭ mai multŭ decâtŭ monarchia nóstră, nu se trage nicĭ unŭ folosŭ.

Cu aceste cuvinte s'a făcutŭ alusiune totŭ la Ungurii dela putere, carĭ preferă a vedé în miseriă poporulŭ, decâtŭ a se strica cu câţĭva nemeşĭ, baronĭ şi conţĭ, carĭ au interesŭ a'şĭ trece cu banĭ scumpĭ productele lorŭ agricole şi economice. La ei s'a gânditŭ deputatulŭ Suess, când a rostitŭ cuvintele:

„Se va ḑice, că Ungaria e de vină pentru aceste stărĭ, dér veţĭ vedé bine, că suntemŭ îndreptăţiţĭ, a representa interesele nóstre materiale. Cu o politică vamală nesănĕtósă, nu putemŭ face o politică esternă sănĕtósă în Orientŭ, şi unŭ mare numĕrŭ de bărbaţĭ cu influinţă trebue sĕ fi ajunsŭ deja la acestŭ resultatŭ."

Unŭ lucru însĕ a uitatŭ sĕ-lŭ accentueze profesorulŭ Suess, că Viena şi politica ei şovăitóre, nesinceră şi scurtŭ vĕḑĕtóre, este causa principală, că au ajunsŭ lucrurile acolo, încâtŭ ea nu póte încheia aḑĭ nicĭ cu România o convenţiă, care sĕ convină intereselorŭ ei şi ale imperiului.

DIN AFARĂ.

O vorbire a marelui duce de Baden.

La 1 Septemvre, în ajunulŭ aniversării victoriei dela Sedanŭ marele duce de Baden a ţinutŭ o vorbire de caracterŭ puternicŭ politicŭ. Intre altele ḑise ducele:

„Sciţĭ toţĭ, că aḑĭ stămŭ în presera serbării comemorative a ḑilei, ce în întregŭ imperiulŭ germanŭ se sĕrbătoresce în amintirea victoriei dela Sedanŭ. Décă acea victoriă a fostŭ încă departe de a forma sfêrşitulŭ problemei, ce era de îndeplinitŭ, a fostŭ cu tóte astea o ḑi decisivă. Şi acestŭ evenimentŭ este, ce din acelŭ timpŭ se serbéză din nou şi cu mare bucuriă. Dér acéstă serbare trebue sĕ deştepte şi alte cugete, décă ne amintimŭ tóte jertfele ce ne-a costatŭ acea ḑi decisivă. Nu-i vorbă, a urmatŭ pace, dér cu tóte astea a fostŭ nu mai puţinŭ necesarŭ sĕ ne ţinemŭ gata, şi acésta e ce mĕ îndémnă se reviu la ḑiua comemorativă de aḑĭ, ca sĕ vĕ esprimŭ, câ şi după atâţĭ anĭ, când prin victoriile progresive ale anilorŭ 1870/71 amŭ ajunsŭ la o formaţiune tare a imperiului germanŭ, trebue sĕ ne ḑicemŭ: Sĕ fimŭ gata! Da, gata pentru pace! căcĭ numai pe acéstă cale, că întregŭ poporulŭ germanŭ e gata a interveni pentru drepturile sale şi pentru interesele sale cele mai scumpe, putemŭ sĕ mănţinemŭ pacea".

După-ce spuse, că fiă-care cetăţénŭ îşĭ va sci face datoria ca soldatŭ pentru patriă faţă cu duşmanulŭ din afară, ḑise că trebue toţĭ sĕ fiă gata şi în contra duşmanului internŭ pentru patria cea îngustă, pentru căminŭ, pentru familiă. E vorba de mănţinerea ordinei de statŭ, înţelegêndŭ pe socialii democraţĭ ca duşmanĭ internĭ. Observarea, că sĕ fiă „gata în timpŭ de pace", póte că se referă la vr'unŭ nou proiectŭ militarŭ, ce se va presenta parlamentului germanŭ în curêndŭ.

Alianţă între România şi Serbia.

Următórea telegramă din Belgradŭ a fostŭ primită de „Românulŭ":

„Correspondace Balcanique" reproduce unŭ articolŭ alŭ ḑiarului cotidianŭ din Bĕlgradŭ „Narodni Dnevnic", prin care se pledéză pentru o *alianţă între Serbia şi România*. „Narodni Dnevnic", între altele ḑice: Interesele Serbiei şi ale României suntŭ identice. Cele două ţerĭ au aceiaşĭ amicĭ, după cum au şi aceiaşĭ vrăşmaşĭ. Serbia nu are de ridicatŭ în contra României nicĭ o pretenţiune, relativŭ la ţinuturile, a cărorŭ reîntórcere la patria-mumă o viséză toţĭ patrioţii românĭ. Românii în schimbŭ n'au nimicŭ asupra ţinuturilorŭ revindicate de Sêrbĭ în numele drepturilorŭ lorŭ istorice şi naţionale. O uniune solidară între Serbia şi România va conţiné în sine germenele solidarităţii, care trebue sĕ unéscă tóte popórele balcanice. Apelămŭ şi conjurămŭ pe toţĭ patrioţii acestorŭ două ţerĭ, de a se inspira de acéstă ideă şi a striga împreună cu noi: Trăiască Serbia! Trăiască România!"

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Nunta la Românĭ.

Studiu etnograficŭ comparativŭ de *Elena Sevastos.* Premiată de Academia Română cu premiulŭ Eliade-Rădulescu (5000 lei) 1888. Bucurescĭ 1889.

Suntŭ trei anĭ trecuţĭ de când Academia Română insciinţa în analele sale, că „Premiulŭ Statului Heliade-Rădulescu se va decerne în sesiunea generală din Martie-Aprilie 1888 celei mai bune disertaţiunĭ scrise în limba română asupra următorului subiectŭ: „*Nunta la Românĭ. Studiu istorico-etnograficŭ comparativŭ*". Se mai ḑicea: „Usurile nupţiale trebuesc studiate în varietăţile lorŭ după tóte provinciile române, comparându-se cu nunta la vechii Romanĭ şi la popórele neolatine pe deoparte, cu nunta la vecinii Românilorŭ (Slavĭ, Ungurĭ, Grecĭ, Albanesĭ) pe de alta, de unde sĕ reiasă apoi dela sine o *conclusiune istorico-etnografică*". Subliniămŭ cuvêntulŭ.

Decisiunea Academiei plăcea publicului, care aştepta cu o viă surprindere resultatulŭ unei lupte serióse la unŭ concursŭ, ale cărui cerinţe rĕspundéu pe deplinŭ la multe lipsurĭ din literatura nóstră poporală.

S'au presentatŭ doi concurenţĭ: Păr. S. Fl. Marian din Bucovina şi D-şóra Elena Sevastos, pe care abia ni-o aminteamŭ din câte-va poesii poporale, ce publicase în „Convorbirĭ literare". Er când am vĕḑutŭ lupta decidêndu-se în favórea D-rei Sevastos, ne-am ḑisŭ cu toţii: „De sigurŭ autórea este unŭ talentŭ tînĕrŭ, care-şĭ face intrarea în arena spinósă şi nerentabilă a literaturei printr'unŭ bunŭ începutŭ, prin o scriere de valóre.

Şi nerăbdarea, cu care aştepta publiculŭ scrierea acésta, era cu atâtŭ mai justificată, cu câtŭ raportulŭ comisiunei asupra manuscriselorŭ presentate la concursŭ era fórte espresivŭ.

Étă ce ḑicea d-lŭ *B. P. Haşdeu*, raportorulŭ comisiunei, cu privire la deosebirile mai de căpetenia dintre ambele manuscrise:

„1. Manuscrisulŭ A. (alŭ d-rei Sevastos) îmbrăţişéză totalitatea materiei, pe când manuscrisulŭ B. (alŭ d-lui Marianŭ) a lăsatŭ netractate o mulţime de puncte fórte importante.

„2. Manuscrisulŭ A. resultă din cercetărĭ personale făcute la faţa locului într'o mulţime de sate din Moldova, Muntenia şi Dobrogea, ceea ce presupune călĕtorii costisitóre, pe când manuscrisulŭ B., afară de Bucovina, se întemeiéză în cea mai mare parte pe corespondenţe şi informaţiunĭ de a doua mână".

Decĭ conchide a se premia manusscrisulŭ A., deşi Onor. Raportorŭ recunósce, că „sub raportulŭ eruditiunei şi alŭ stilului ambele manuscrise lasă deopotrivă multŭ de doritŭ".

Am creḑutŭ necesarŭ a împrospĕta în mintea cetitorilorŭ ceva din istoriculŭ acestei cestiunĭ, pentru a se vedé acum, când cartea este dată la lumină, câtŭ de rĕu a procedatŭ Academia Română premiind'o.

Ne pre rĕu, că n'a apărutŭ până acum şi cartea D-lui Marianŭ, pentru a face şi noi deosebirile ce Onor. Raportorŭ a constatat; dér când vom avé ocasiunea a o cunósce, promitemŭ că vomŭ reveni.

Acestea ḑise, sĕ trecem la analisa operei D-rei Sevastos.

Cartea cuprinde 56 pagine, formatŭ mare în 8, şi are 4 părţĭ: *I. Inaintea logodnei. II. Logodna* séu *încredinţarea. III. Nunta. IV. După nuntă.*

Nai ântâiu ar trebuì sĕ lămurimŭ pe cetitorĭ asupra metódei, ce autórea întrebuinţéză în tractarea subiectului; dér nu suntemŭ în plăcuta posiţiune a o face, pentru-că nu vedem nicĭ metodŭ, nicĭ clasificaţiune, şi materialulŭ este grămăditŭ fără discernămêntŭ, fără scirea lui Dumneḑeu. Şi totuşĭ se mai ḑice în raportulŭ comisiunei premielorŭ, că „oferă o mare bogăţiă de materialŭ, în parte cu desĕvêrşire necunoscutŭ, pe care sciinţa etnografică comparativă lesne îlŭ va prelucra de aci înainte într'unŭ modŭ metodicŭ, dér care este totodată chiar de pe acuma de o însemnătate extremă pentru lexicografia română."

Mulţumimŭ! Décă pentru unii din nemuritorii Academicianĭ va fi uşorŭ a folosi opera D-rei Sevastos, pentru ceilalţĭ muritorĭ ea va fi o muncă perdută fără nădejde; căcĭ cine se va încumeta a pune vre-o greutate pe afirmările autórei, când măcar a foiletatŭ acéstă carte, aşa ḑicêndŭ, fără începutŭ şi fără sfârşitŭ?

Voiţĭ probe? Autórea ne presintă o mulţime de datine, obiceiurĭ, superstiţiunĭ etc., şi mai alesŭ la începutulŭ cărţii, unde se vorbesce despre vrăjile fetelorŭ spre S-tulŭ Andreiu, în ajunulŭ Crăciunului, spre S-tulŭ Vasile, în ajunulŭ Bobotezii, despre carĭ nu spune ceea ce e mai elementarŭ şi mai însemnatŭ, în orĭ-ce culegerĭ populare — nicĭ localitatea nicĭ persónele, dela carĭ le-a adunatŭ. Se înţelege, în asemenea casurĭ dispare orĭce urmă de siguranţă şi de controlŭ; buna credinţă în afacere de sciinţă n'are multŭ rĕsunetŭ.

Dér noi şi mai puţinŭ vedemŭ acea „însemnătate extremă pentru lexicografia

Programulŭ Croaţiloră dalmatinĭ.

Foile ungurescĭ, ocupându-se de programulŭ „starcevicianiloră" din Dalmaţia, cum suntŭ numiţĭ membrii maiorităţii dietei dalmatine, în principiu nu refusă anecsarea Dalmaţiei la Croaţia, respective la Ungaria, dér se opune cu tótă hotărîrea pretenţiuniloră maiorităţii dietei dalmatine.

Lui „*Pesti Naplo*" îi bate la ochĭ, că în programă nu se vorbesce nicĭ de Ungaria nicĭ de Austria, ci numai despre dreptulŭ de statŭ croatŭ şi despre aceea, că „Croaţiei are sĕ i-se dea înderĕtŭ tóte priveligiile ei cele vechĭ." Ce înţelegŭ însĕ Dalmatinii sub acele privelegii? întrébă fóia unguréscă. „Póte că Iliria ce a esistatŭ în 1767 pĕnĕ în 1777 în contra legii şi care se guverna din Viena absolutŭ prin deputaţiune ilirică a curţii? Orĭ concesiunile, ce i-s'au făcutŭ în Augustŭ 1848 Banului Iellacic în modŭ unilateralŭ şi contrarŭ legii? pretenţiunile dietei croate din 1861 şi 1865? Intenţiunea patrioţiloră dalmatinĭ nu e, ca Dalmaţia sĕ se alăture în cadrulŭ dualismului la Ungaria, ci ca în contrastŭ cu dualismulŭ prin uniunea croată sĕ se întroducă federalismulŭ şi sĕ se formeze unŭ mare imperiu sudslavŭ sub Habsburgĭ. Asta-i politica lui Jellacic, idealulŭ clerului croatŭ. Bosnia şi Erţegovina sĕ se adauge apoi la acestŭ imperiu!"

„*Egyetertes*" ḑice, că despre restabilirea vechiloră privelegii ale regatului Croaţiei nu se mai póte vorbi aḑĭ, deórece „maioritatea" naţiunei croate a încheiatŭ cu Ungaria unŭ pactŭ şi vrea sĕ se ţină de elŭ în modŭ cinstitŭ... Starcevicianii dalmatinĭ au capetele înferbântate, când cerŭ restabilirea privelegiiloră croate.

Pe când aceste douĕ foi opoziţionale ungurescĭ se temŭ, că prin unirea Dalmaţiei cu Croaţia se duce pe copcă dualismulŭ şi se'ncepe federalismulŭ, din contră, pe atuncĭ Ivor Kaas, ungurŭ de némŭ danezŭ, cunoscutulŭ agitatorŭ şi conducĕtorŭ alŭ demonstraţiuniloră contra ocupării Bosniei şi în contra legii militare, într'o altă fóiă opoziţională e încântatŭ de ideea unirii Dalmaţiei, căcĭ prin ea se anexéză şi Bosnia la Ungaria şi astfelŭ se restabilesce „imperiulŭ ungarŭ" în estinderea, ce o avea sub Huniade şi sub regii din casa Anjou.

„Nemzet" îşĭ bate jocŭ de schimbăciosulŭ Kaas, ḑicêndŭ, că br. Kaas se va demasca încă ca unŭ însufleţitŭ adoratorŭ alŭ nouei legĭ militare.

Boemia o Alsaţiă-Lotaringiă slavă.

Bulangistulŭ Francis Laur, care a publicatŭ în anulŭ trecutŭ scrisorĭ politice din călĕtoria sa în Austria şi Germania, comunică următórele despre o întrevorbire, ce a avut'o cu deputatulŭ din parlamentulŭ austriacŭ contele Kaunitz, care face parte dintre Cehii tinerĭ:

La întrebarea lui Laur: „Ce face partida d-vóstrĕ, a Cehiloră tinerĭ, care e atâtŭ de simpatică ţerei nóstre?" rĕspunse Contele Kaunitz: „Crescemŭ; eramŭ numai cincĭ, acum suntemŭ nouĕ orĭ ḑece. Ca şi partida naţională în Francia, ne sprijinimŭ şi noi pe patriotismŭ şi vremŭ sĕ ne păstrămŭ naţionalitatea, căcĭ noi suntemŭ cam *unŭ felŭ de Alsaţiă-Lotaringiă slavă*. Ca şi partida naţională, apelămŭ şi noi — respingêndŭ pe intransigenţii cehĭ bătrânĭ din drépta, carĭ voescŭ sĕ susţină formele feudale — la tóte partidele. Ca şi d-vóstrĕ, ne sprijinimŭ şi noi de o parte pe idea patriotică, de altă parte pe idea socială. Fără a cunósce pe Boulanger, urmămŭ în procederea nóstră cam acelêşĭ mijlóce. *Avemŭ acelaşĭ obiectŭ de ură*, anume *Prusia*, şi *acelêşĭ simpatii pentru Rusia*". Laur mai face unele comunicărĭ ale lui Kaunitz asupra raportului Austriei cătră Germania.

Noulŭ guvernatorŭ alŭ Boemiei.

Foile cehice salută cu mare bucuriă numirea contelui Franciscŭ *Thun*, ca guvernatorŭ alŭ Boemiei.

„Hlas Naroda" ḑice, că acesta este bărbatulŭ, care o va rupe cu politica şovăitóre de până acuma şi va stărui a realisa programulŭ guvernului iute şi energicŭ şi mai alesŭ cu privire la poporulŭ boemŭ. Dér faptele vorŭ dovedi, décă justifică speranţele ce se punŭ întrînsulŭ. Deocamdată calităţile eminente ale noului guvernorŭ vorŭ avé sĕ se probeze pe terĕmulŭ economicŭ; dela unŭ cavalerŭ care cunósce năcazurile ţĕranului şi ale industriaşului se póte aştepta în privinţa acésta multŭ. Apoi continuă „Hlas Naroda" aşa:

„Neîmbucurătóre este moştenirea ce-o face guvernorulŭ pe tĕrĕmulŭ politicŭ şi naţionalŭ. Germaniloră, carĭ au părăsitŭ dieta, nu li s'a impusŭ cu nimicŭ, acésta au dovedit'o alegerile din urmă. In urma acésta guvernorulŭ găsesce o gravă situaţiune. Elŭ, fiindŭ chiămatŭ a esecuta împăcarea, va căuta negreşitŭ sĕ-o esecute în sensulŭ legii şi alŭ dreptăţii. Dér fiă orĭ cum ar fi, de sigurŭ că guvernatorulŭ va dovedi, că Cehulŭ se póte mişca liberŭ în Boemia şi că aicĭ domnesce dreptulŭ şi legea şi va griji ca sĕ nu se mai întêmple sĕ fiă prigoniţĭ Cehii pentru că suntŭ Cehĭ. Mai alesŭ în cestiunea şcóleloră va procede cu dreptate guvernorulŭ şi se va îngriji, ca aceia carĭ nisuescŭ a înfiinţa şcolĭ cehice, sĕ nu fiă prigoniţĭ. In nicĭ unŭ casŭ însĕ nu se va puté crea o împăcare în ţéră, care ar mărgini drepturile Cehiloră. Contele Thun ca cavalerŭ independentŭ va sci sĕ ia în apĕrare dreptulŭ şi faţă cu cei de susŭ. De aceea e necredibilŭ, că noulŭ guvernorŭ ar puté sĕ se stăruiască pentru o împăcare, care ar păgubi pe Cehĭ, căcĭ atuncĭ s'ar convinge curêndŭ, că Cehii ţinŭ cu tăria şi perseveranţă la drepturile lorŭ.

„Politik" amintesce că contele Franciscŭ Thun a promisŭ în discursulŭ sĕu dela 5 Octomvre a. tr., care se póte privi ca unŭ programŭ alŭ sĕu, că va respecta egala îndreptăţire naţională şi o va respecta mai vêrtosŭ de aceea, pentru că *este în interesulŭ monarchiei ca tóte popórele sale sĕ se sémţă în privinţa naţională mulţămite*, de altă parte a promisŭ că va păşi cu energiă în contra curenturiloră radicale din ambele părţĭ. Mai departe s'a pronunţatŭ Thun faţă cu proiectele de împărţire ale Boemiei după naţionalităţĭ — făcute de Plener — pentru integritatea Boemiei, încheiândŭ discursulŭ sĕu amintitŭ cu dorinţa, ca câtŭ mai curêndŭ monarchulŭ sĕ se încoroneze cu coróna s-lui Venţeslav.

*

Din *Lemberg* se telegrafiază, că după informaţiunile foiloră polone contele Franciscŭ *Thun* a fostŭ numitŭ mai cu sémă de aceea guvernatorŭ alŭ Boemiei, ca sĕ ţină în frêu şi sĕ paraliseze *mişcarea Cehiloră tinerĭ*, în „interesulŭ ţerii şi alŭ statului". Elŭ mai are misiunea de a întări posiţiunea partidei Cehiloră bĕtrânĭ, faţă cu Cehii tinerĭ, a căroră victorii electorale ar ameninţa sistemulŭ de astăḑĭ. Spre a ajunge la unŭ resultatŭ favorabilŭ alŭ misiunei sale contele Thun crede, că trebue sĕ stăruiască pentru încoronarea regelui în Boemia care ar fi unŭ triumfŭ alŭ Cehiloră, ar implé de bucuriă tótă poporaţiunea, ér locuitoriloră germanĭ ai Boemiei nu le-ar strica de locŭ. Se crede — scrie „Przeglond" — că cu timpulŭ se va puté uni şi Moravia şi Silesia cu Boemia fără de nicĭ o schimbare a constituţiei, numai pentru simplificarea aparatului complicatŭ parlamentarŭ. Nu s'ar atinge prin acésta nicĭ unŭ interesŭ de statŭ orĭ dinasticŭ şi nicĭ Ungurii, a căroră sféră de interese ar rĕmâné neatinsă, n'ar avé dreptulŭ sĕ se amestece în acésta afacere. Misiunea contelui Thun are prin urmare o mare însemnătate.

SCIRILE ḐILEI.

Secretulŭ scrisoriloră la Berlinŭ. Se vede, că la Berlinŭ secretulŭ scrisoriloŭ nu este câtu-şĭ de puţinŭ păstratŭ. Astfelu confraţii dela „L'Independance Roumaine" relevéză următorulŭ faptŭ: O persónă din Berlinŭ trimiţêndŭ unŭ esemplarŭ din „Berliner-Montags-Post" d-lui George Em. Lahovary, directorulŭ ḑiarului „L'Independance Roumaine", în Bucurescĭ, într'unŭ plicŭ închisŭ, s'a găsitŭ pe lângă fóia berlinesă o scrisóre adresată unui soldatŭ Ernest Frei, din batalionulŭ 3 la Spandau. Faptulŭ se esplică fórte lesne. Adresa directorului ḑiarului „L'Independance" escitândŭ curiositatea impiegatului poştalŭ însărcinat cu revisuirea curierului pentru străinĕtate, a deschisŭ cuverta, a vĕḑutŭ ce conţine şi din nebăgare de sémă, când a închisŭ la locŭ, a pusŭ cuverta şi scrisórea adresată nenorocitului soldatŭ dela Spandau, care aşteptă şi aḑĭ scrisórea în cestiune. Faptulŭ e ruşinosŭ.

***

Numĕrulŭ advocaţiloră în Ungaria era în 1887, cum spune „Pesti Hirlap", 4216, ér aḑĭ 4668. In Budapesta suntŭ 763, ér restulŭ în provincia, şi anume în Oradeamare 83, în Aradŭ 81, în Pojunŭ 77, în Dobriţinŭ 69, în Cincĭ-Bisericĭ şi Caşovia câte 63, în Seghedinŭ 61 ş. a.

***

Invitare la *petrecerea* ce se va arangea de tinerimea plugariloră din Braşovulŭ-vechiu Dumineca, în 3/15 Septemvre 1889 în sala dela „Nr. 1" în folosulŭ şcolariloră sĕracĭ din Braşovulŭ vechiu. Bilete de intrare: Loculŭ I: de persónă 80 cr. de familia 2 fl. Loculŭ II: de persónă 60 cr., de familia 1 fl. 50 cr. Galeriă: de persónă 40 cr. Inceputulŭ punctŭ 8 óre. *Comitetulŭ arangiatorŭ.* NB. Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică. *Programa.* 1) „Marşulŭ lui Horia", esecutatŭ de musica naţională. 2) „De-aş fi iubit'o", de N. Popovicĭ, esecutatŭ de corulŭ mixtŭ alŭ plugariloră. 3) „Frunḑuliţă de sub punte", solo pentru Tenor. 4) „Condamnarea strugurului", poesiă de A. Paunŭ, declamată de D. Popa. 5) „Iată ḑiua triumfală", de Humpel, esecutatŭ de corulŭ mixt alŭ plugariloră. 6) „Poutpouriu naţionalŭ", esecutatŭ de musica naţională. 7) „Sub acéstă négră stâncă", de N. Popovicĭ, esecutatŭ de corulŭ bărbătescŭ alŭ plugariloră. 8) „Barbu Lăutarulŭ", vodevilŭ de V. Alexandri,

---

română" în cartea D-rei Sevastos; de óre-ce găsimŭ în ea o mulţime de cuvinte, alŭ căroră înţelesŭ nu-lŭ pricepemŭ; mai alesŭ că cartea este scrisă într'unŭ provincialismŭ moldovenescŭ, cu care nu toţĭ Românii suntŭ familiarisaţĭ. Şi socotimŭ că ar fi fostŭ de datoria autórei — şi atuncĭ într'adevĕrŭ ar fi venitŭ în ajutorulŭ lexicografiei — când, şi décă nu s'ar fi arĕtatŭ chipulŭ pronunţării populare, celŭ puţinŭ ne-arŭ fi datŭ valórea unorŭ cuvinte. Aşa mărturisimŭ că nu pricepemŭ ce însémnă vorbe ca: *pănuşe, meşniţă, ghiţimanĭ prichiciu, prujiturĭ, gherbă, ozóră, pojijie, huhură, corovai, huscă, motroină, helgeă, miruaie, steriţă, rogodele, haragu, cevrcă, turenteţe, îmbadii, cob, stărlicĭ, găţişóre, căsăgin, badei, tesmeniţă, păcişele, împaz, perje, narognată, ghiduşĭ* etc. etc. apoi în dialectulŭ macedonénŭ: *castîrlii, asprichendină, giumbir*, etc. etc.

„Nunta la Românĭ" aşa cum ni-o presintă autórea este faţă de totalitatea Româniloră unŭ studiu unilateralŭ, care se mărginesce numai la Moldova şi la Dobrogea. Despre celelalte părţĭ locuite de Românĭ se vorbesce fórte puţinŭ. Astfelŭ tratândŭ despre aşa numitele *iertăciunĭ*, ne presintă numai douĕ esemplare de acestea, culese de doi învĕţătorĭ din judeţulŭ Ilfovŭ; restulŭ este din Botoşanĭ, Suceava, Dorohoi, Romanŭ, Putna, Covurluiu, Fălciu, Iaşĭ, una din Dobrogea şi una dela Românii din Chersonŭ.

Totŭ aşa şi când vorbesce despre *conăcării* ne presintă pe cele adunate de Benedictŭ Viciu din jurulŭ Blaşiului, apoi mai publică altele din judeţele R. Săratŭ, Suceava, Putna, din Moşescĭ (unŭ satŭ hotarnicŭ între judeţele R. Sărat şi Buzĕu), din jud. Covurluiu, Neamţu, Iaşĭ, Botoşanĭ, Dorohoiu şi din Dobrogea şi apoi pe cele cunoscute din colecţia poesiiloră populare a lui G. Dem. Teodorescu.

Dér acésta nu îmbrăţişéză, îmĭ pare, totalitatea datineloră Româniloră la nuntă. Apoi câtŭ privesce Ardealulŭ, autórea nu se călăuzesce decâtŭ de culegerile lui Benedictŭ Viciu; fără a căuta sĕ vadă întru câtŭ aceste datine se deosebescŭ de cele ale Româniloră din Muntenia şi câtŭ de numeróse suntŭ încă altele la Românii din Crişana, ţéra Haţegului, ţéra Făgăraşului, Timişana, Maramurĕşŭ, la Moţĭ etc., pe carĭ autórea ar fi trebuitŭ sĕ le cunóscă măcar din ceea ce s'a scrisŭ la noi până acum.

Cuprinsulŭ cărţii nu corĕspunde titlului ce are şi decĭ Academia ar fi trebuitŭ sĕ se ţiă strictŭ de condiţiunile concursului, ce publicase, ér nu, cum se pare, sĕ premieze unŭ manuscrisŭ pe motivulŭ, că autorulŭ sĕu autórea a făcutŭ călĕtorii „costisitóre" pentru culegerea dateloră trebuincióse. Călĕtoriile, câtŭ de costisitóre fiă, nu îndreptăţescŭ pe nimenĭ la recompensă, când ele au fostŭ făcute fără folosŭ. Dér sĕ nu acusămŭ fără judecată. Orĭ că autórea a făcutŭ călĕtorii în Muntenia şi atuncĭ unde-i suntŭ dovedile, orĭ că nu le-a făcutŭ şi atuncĭ... a indusŭ în erore, a mistificatŭ pe gravii membri ai Academiei.

Din causă că autórea nicĭ n'a făcutŭ multe cercetărĭ la faţa loculuĭ, nicĭ n'a fostŭ destulŭ de îndemânatică în culegerea informaţiuniloră sale, comite o mulţime de erorĭ. Aşa ḑice la pag. 27, că „suntŭ unele sate, unde chiar de ar plăcea părinteluĭ flăcăuluĭ, elŭ totŭ o fură, aşa în Pufescĭ, Movilescĭ, Cioranĭ (Putna)". Cum numai acolo? Décă autórea şi-ar fi datŭ mai multă bunăvoinţă a cerceta, ar fi aflatŭ, că acésta până acuma mai câţiva anĭ era unŭ usŭ generalŭ în Muntenia şi că şi acuma se păstréză în multe părţĭ locuite de Românĭ.

Apoi confusiunĭ ca acésta: „In judeţulŭ Râmnicŭ încă miresa nu trebue sĕ se uite în hornŭ*), căcĭ atuncĭ cuvêntulŭ ei nu va fi la nicĭ o sémă înaintea bărbatului, ca şi cenuşa din vatră" (pag. 219), — pe când la pagina 260 spune că în Muntenia.

Se mai găsescŭ, cum e la pag. 220, şi nostimade de felulŭ acesta: „In Muntenia petéla-i mai multŭ pe bobine şi rarŭ, rarŭ se vede, puindu-se mai ântâiu pe fusŭ peteala din sculŭ. *(Jud. Dorohoiu)*" Vorba ceea, unde dai şi unde crapă!

Când pricepe cineva chipulŭ cum autórea şi-a înşiratŭ datele adunate de d-sa, se minunéză de îndrăsnéla, cu care afirmă unele lucrurĭ, ca de esemplu la pag. 236, unde spune, că numai în Moldova la partea şesului şi din Muntenia numai în judeţele Buzĕu, Brăila şi Ialomiţa mirésa-i îmbrăcată cu rochiă nouă de tĕrgŭ.

Mai departe pag. 238: „Mirésa cu nuna şi cu druştele (de ce nu surorile de mirésă?) se aşéḑă într'unŭ carŭ; în judeţulŭ Botoşanĭ mirele cu nunulŭ şi câţiva flăcăi în altŭ carŭ; în tóte părţile însĕ atâtŭ flăcăii câtŭ şi mirele mergŭ toţĭ călărĭ...."

Pag. 242: „Până în minutulŭ, când preotulŭ pune cununiile pe capulŭ mirilorŭ, până atuncĭ mirele stă cu pălăria pe capŭ".

Unde acésta? Non-sens mai mare ca acesta se póte?

La pag. 254 spune că, în Oltenia, după eşirea din biserică mirele fuge

*) Coşŭ, urloiu.

jucatŭ de D. Oprescu. 9) „Sunt soldat“, de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ bărbătescŭ alŭ plugarilorŭ. — După producțiune urméză danțŭ începêndŭ cu „Călușerulŭ și Bătuta“.

Ținêndu-se sémă de scopulŭ acestei petrecerĭ și de silințele ce și-le dau plugarii brașovechenĭ de a ține pasŭ cu progresulŭ, ceea ce nouĕ Românilorŭ ne face onóre, publiculŭ românŭ de sigurŭ se va grăbi a'șĭ da obolulŭ sĕu pentru nobilulŭ scopŭ alŭ petrecerei și a încuraja pe plugarii noștri în lucrarea lorŭ de înaintare și progresŭ.

***

Artistulŭ Ionescu va da astă séră Joi a doua representațiune la Nr. 1, cu programŭ nou. Ne va înfățișa, între altele, pe cocóna Chirița la esposiția din Parisŭ și în turnulŭ Eiffel.

***

Nenorocire. In Brețcu unŭ băĕtŭ a găsitŭ unŭ fitilŭ (capsă) sistemŭ Nobel, ce se folosesce la aprinderea minelorŭ, l'a pusŭ pe palma unui altŭ băĕtŭ și l'a aprinsŭ cu o cătrăniță (chibritŭ). Cartușulŭ esploadà, îi rupse băĕtului, care-lŭ ținea în palmă, trei degete dela mână, răni în peptŭ pe unŭ copilŭ de țîță ce'l ține în brațe unŭ alŭ treilea băĕtŭ și 'i scóse și unŭ ochiu.

***

Ploiă de puciósă. In urma ploilorŭ continue din ḑilele trecute, apa Oltului a crescutŭ multŭ în partea de josŭ a Ciucului și fără veste se acoperì suprafața cu pescĭ, care, precum se pare, erau amețițĭ. Locuitorii nu s'au miratŭ de acésta, ḑicêndŭ că provine de acolo, că plóia a conținutŭ puciósă și a înveninatŭ pescii. In adevĕrŭ apa avea unŭ mirosŭ fórte neplăcutŭ.

***

Banĭ falșĭ. In Clușiu a fostŭ prinsă o femeiă plătindŭ cu fiorinĭ de argintŭ falșĭ.

***

Rață cu patru picióre. In Têrgu-Mureșului are comerciantulŭ Sigmund Marton o rață cu patru picióre. Trecĕtorii se uită lungŭ la acéstă raritate a naturei.

Corespondența „Gaz Trans.“

Predealŭ, 21/2 Septemvre 1889.

Domnule Redactorŭ! Cu ocasiunea adunării generale a „Associațiunei Transilvane pentru cultura poporului român“, luândŭ și eu parte ca membru, m'am dusŭ din Predealŭ la Sibiiu, de unde Lunĭ în 14/27 Augustŭ am plecatŭ odată cu Comitetulŭ centralŭ percurgêndŭ tóte satele, care erau în drumulŭ mare în Țéra Oltului. Ce frumsețe a naturei și ce entusiasmŭ în poporŭ! Tinerĭ călărĭ îmbrăcațĭ serbătoresce din fiă-care satŭ ne întêmpinau cu „sĕ trăiască!“ și când e vorba de vrednici Românĭ din Avrigŭ, în capŭ cu d-lŭ protopopŭ, era ceva însuflețitorŭ. O jale însĕ îmĭ cuprinse sufletulŭ meu, căcĭ din câte rîurĭ esistă prin acele sate, mai tóte erau secĭ, din causa marei secete, și mai multŭ pentru că satulŭ Arpașiu l'am vĕḑutŭ mai multŭ de jumĕtate consumatŭ de flacărĭ, căcĭ nicĭ picătură de apă nu era în rîu.

Ajunșĭ în comuna Voila, mĕ înviorașai érășĭ vĕḑêndŭ splendida pregătire de întêmpinare de către vrednicii Românĭ din cetatea lui Negru-Voda, din Făgărașiu. Acolo unŭ falnicŭ arcŭ de triumfŭ era înălțatŭ peste drumulŭ mare din fața bisericii din acea comună, formatŭ din verdéță și florĭ naturale, cu înscripția din frunḑe verḑĭ: *„1861—1889. Bine ațĭ venitŭ!“* Entusiasmulŭ și bucuria strălucea, pe fețele tuturorŭ celorŭ 3—4 sute de Românĭ.

Poporulŭ sta cu capetele descoperite când Rvd. D-nŭ Protopopŭ gr. or. cu o voce puternică ținù o cuvêntare de ocasiune, la care venerabilulŭ D-nŭ Președinte a rĕspunsŭ în vre-o câteva cuvinte fórte mișcătóre. O priveliște fórte mișcătóre a fostŭ când o fetiță elevă a d-nei învĕțătóre Bunea din Voila a rostitŭ câteva vorbe de ocasiune, la care „se trăiéscă“ a rĕsunatŭ de mai multe orĭ. De aci plecaram spre Făgăraș în aplausele poporului însoțițĭ de peste 60 sĕu 70 de călărețĭ. Ajunșĭ în Făgărașŭ și arangeațĭ la gasde, a doua ḑi 15/27 Augustŭ ḑi de mare sĕrbătóre (Adormirea maicii Domnului) am asistatŭ la serviciulŭ divinŭ în Sf Biserica gr. or. unde, câtŭ a ținutŭ serviciulŭ, corulŭ D-lui G. Dima din Sibiiu cu rara sa armoniă a înălțatŭ inimel celorŭ de față până 'n cerurĭ. Ședințele au fostŭ cercetate cu multŭ interesŭ atâtŭ de membri câtŭ și de strĕinĭ de asemenea și sexulŭ frumosŭ a fostŭ bine representatŭ.

Sfêrșescŭ, D-le Redactorŭ, aducêndŭ respectuóse mulțumirĭ scumpului meu amic D-lui G. I. Gollian, comerciantŭ în Făgărașŭ, pentru multa amabilitate ce mi-a arĕtatŭ față de mine și familia'mĭ, pentru pregătirea cvartirului, asemenea aducŭ mulțumirĭ respectabilei D-ne Marie Wittek, pentru bunavoința și amabiltatea, cu care ne-a găzduitŭ 3 ḑile în sînulŭ familiei D-sale, și care a refusat orĭ-ce recompensă.

Amintirile ce le-am adusŭ dela adunarea „Associațiunei“ vorŭ rĕmâne neșterse.

Primițĭ vĕ rogŭ, D-le Redactor, asigurarea respectului ce vĕ conservŭ.

George I. Dogărescu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Leitomischl (Boemia), 12 Septemvre. La prânḑulŭ de gală Maiestatea Sa împĕratulŭ Austriei a toastatŭ în sănătatea Țarului Alexandru alŭ Rusiei, din incidentulŭ ḑilei sale onomastice.

Sofia, 12 Septemvre. Pasicĭ, conducĕtorulŭ radicalilorŭ sêrbĭ a sositŭ aicĭ. Elŭ a conferitŭ cu ministrulŭ-președinte bulgarŭ Stambulov.

Berlinŭ, 12 Septemvre. „Kreuzzeitung“ anunță, că ministeriulŭ de rĕsboiu rusescŭ vrea sĕ străfórme Riga într'o mare tabĕră întărită.

Bucurescĭ, 12 Septemvre. Din incidentulŭ ḑilei onomastice a Țarului a fostŭ aicĭ Te Deum, la care a asistatŭ numĕrosŭ publicŭ. După aceea s'a sfințitŭ noua zidire a ambasadei rusescĭ, servindu-se visitatorilorŭ câte unŭ punciu.

DIVERSE.

Sborulŭ pasĕrilorŭ și alŭ insectelorŭ. Unŭ fisiologŭ francesŭ a studiatŭ câtŭ se póte de cu grije sborulŭ pasĕrilorŭ și a ajunsŭ la următorulŭ resultatŭ: Numĕrulŭ bătăilorŭ din aripĭ pe secundă e la musca comună 330, la bondariu 240, la albină 190, la vespe 110, la calulŭ dracului (libelula) 28, la vrabiă 13, la rața sĕlbatică 9, la fluturele de varză 9, la porumbulŭ de casă 8, buha (învĕlită) 5, șoimulŭ (coroiulŭ) de șórecĭ 3. Insectele le-a ținutŭ cu o pensetă (nisce clesce fine) de partea de dindĕrĕt a trupului așa de tare, încâtŭ o aripă se atingea ușorŭ de suprafața unui cilindru cu suprafață funinginósă, décă insecta încerca sĕ sbóre. Unŭ diapasonŭ, care însemna oscilațiunile pe acelașĭ cilindru, îi servia ca unŭ acuratŭ mĕsurătorŭ de timpŭ.

„Moscovita canallia“. Petru celŭ mare a datŭ drumulŭ dintr'o pricină neînsemnată pictorului sĕu de curte italianŭ. Acesta s'a rugatŭ sĕ-i concédă a mai zugrăvi unŭ chipŭ. Era unŭ tablou, natură mórtă, și cuprindea bine combinatŭ o muscă, o viță, unŭ câne și unŭ bulbŭ de usturoiu. Pictorulŭ plecà din Rusia primindŭ unŭ darŭ bogatŭ. Urmașulŭ sĕu sosindŭ mai târḑiu, se spăriă vĕḑêndŭ tabloulŭ. Petru celŭ mare voia sĕ scie causa și celălaltŭ îi spuse: „acésta icónă conține una din cele mai grosolane insulte; căcĭ musca se chiamă pe italienesce *mosco*, vița *vita*, cânele *cane* și bulbulŭ de usturoiu *aliia*, aceste cuvinte pronunțate curêndŭ unulŭ după altulŭ însemnéză *Moscovita canallia*“.

ULTIME SCIRĬ.

Laitomischl, 30 Augustŭ. Impĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ, venindŭ din Galiția, a sositŭ aci erĭ. Intrarea suveranului în orașŭ a avutŭ unŭ caracterŭ măreṭŭ. Manifestațiunĭ patriotice s'au făcut împĕratului de către locuitorii orașului și de către populațiunile, carĭ au alergatŭ din Boemia orientală și din ținuturile limitrofe ale Moraviei.

Rĕspunḑêndŭ discursului primarului, suveranulŭ a exprimatŭ mulțămirĭ pentru primirea cordială ce i-s'a făcutŭ. Elŭ a asiguratŭ pe locuitorii orașului de buna sa voință imperială.

Primindŭ deputațiunĭ numeróse, împĕratulŭ a rĕspunsŭ în limbele germană și cehă diferitelorŭ discursurĭ ce i-s'au adresatŭ.

Berlinŭ 10 Sept. „Vossische Ztg“. ḑice, că *Țarevicĭ*, adecă prințulŭ moștenitorŭ alŭ Rusiei, a fostŭ învitatŭ la manevrele germane numai după ce s'au convinsŭ cei din Berlinŭ, că contra-visita Țarului va urma după manevre.

„Kreuzzeitung“ află din Petersburgŭ, că *Țarevicĭ* a anunțatŭ, că va visita esposiția dela Parisŭ în luna lui Octomvre și numita fóiă vede în acéstă anunțare intențiunea de a sprijinì causa pretendențilorŭ la alegerile din Francia.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 12 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.43	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.40	„	9.43
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.46	„	9.49
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ	„	5.58	„	5.64
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.50	„	123.—
Mărcĭ germane - -	„	58.—	„	58.20

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Septemvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	99.75
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	111.80
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.40
Renta de auru austriacă - - - - -	110.—
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	138.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	910.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	315.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	304.75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.66
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.49
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.10
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.55

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

acasă de se pitulă. Când nunta vine de la biserică, ómenii cu cofe de apă se ținŭ în cale și mirele trebue sĕ pună în cofă după câtŭ îlŭ lasă inima. Bravissimo!

La pag. 280 etsqq. dă o listă de jocurile ce se usitéză după masa de cununiă, și nu ne spune localitățile unde se jócă anumite jocurĭ, d. e. *ciardașulŭ*(???)

Și alte multe confusii, neesactitățĭ și lacune, de carĭ cartea este plină.

Apoi stilulŭ, în care este scrisă, Dómne sfinte! Celŭ puținŭ în acestŭ punctŭ raportulŭ Comisiunei Academiei este precisŭ. Vomŭ da câte-va mostre de stilŭ și non-sens din acéstă operă a Domnișórei Sevastos, prevenindŭ dinainte pe cetitorii noșrti, că nu vorŭ fi însoțite de nicĭ unŭ comentarŭ.

Pag. 2: „In România pe șesŭ și în unele locurĭ din Dobrogea casele se facŭ din ciamurŭ, din stuhŭ împletitŭ pe inimă sĕu pe brâu, și copilașii le facŭ totŭ așa, numai în locŭ sĕ frămênte caii pămêntulŭ mai tragŭ mâța orĭ cățelulŭ și de cu ei nu facŭ trébă, frămêntă singurei.“

Mai josŭ: „La casa unui gospodarŭ cu ogradă mare punŭ în bătătură o cióta sdravĕnă ș'o ațîță, la îndemână-i unŭ vravŭ de stuhŭ, de pae sĕu vreascurĭ, din carĭ fetișórele fără furcă, cară cu brațele de facŭ palalae sĕ vadă fetele la torsŭ zestrea, care-o începŭ de cum se tredescŭ pe lume și până se mărită *și vr'o douĕ-trei bĕtrâne cum sĕ scarmene sĕu sĕ dărăcéscă niște lână.*“

Dér frasă fără verbŭ cum este la pag. 227! „După-ce mirele s'a gătitŭ frumosŭ cu *gemadane* sĕu *ilecŭ* de postavŭ albŭ sĕu vênătŭ cusutŭ cu găitane albe, *dvluma* cu găitane albe, *sarica* négră orĭ albă de lână cu mițe pe dinăuntru, *talaganŭ*, unŭ felŭ de manta de lână négră cu mânecĭ lungĭ necusute și cu glugă, *tambacă* de lână căprină, unŭ soiu de manta cenușiă orĭ négră cu ciorĭ (șiretŭ albŭ) împrejurŭ.“ Asemenea și la pag. 229.

La pag. 238: „Când nuntașii stau gata de pornire, vornicelulŭ cere dela sócră colacii făcuțĭ de Joi, și de nu, atuncĭ măcar unulŭ îi așédă pe unŭ prosopŭ în mijloculŭ casei;“ —

La pag. 239: „— Cu cheiă de aurŭ — de argintŭ sĕu de aramă; și cu ce felŭ de cheiă a ḑisŭ, că-i închisă ușa, bacșișŭ trebue sĕ scótă nunulŭ.“

La pag. 242: „Obiceiulŭ nupțialŭ la popórele Indo-Europene era, ca inelulŭ sĕ fie de aurŭ, póte în amintirea c'akra sĕu cerculŭ sĕu disculŭ sórelui, după cum ḑice Gubernatis.“

Ascultațĭ limbă românéscă, bine înțelesŭ traducere próstă: „Când cestiunea de a înhobota pe fecióra fu pusă pe tapetŭ, mai mulțĭ arătară că *ar lipsi de mijlóce pentru a angaja* pe fete la calea virginitățiĭ, décă ar nimici acestŭ motivŭ de gloriă“. Risum teneatis, amici! sĕu pe românesce: sĕ nu te stricĭ de rîsŭ?

Apoi pag. 274: „Mirele singurŭ pórtă acéstă pallă de culóre; ele suntŭ ca înhobotate“.

La pag 293: „Ḑicêndŭ acestea pune dinaintea nunului găina acoperită, care o pădesce cu ochii, fiindu-i óre de a o ține cu mâna de a binele.“

La pag. 337: „Cine se mai póte ține de datinele străbune, Mercurĭ se adună la plăcinte tóte némurile mirelui, socrii toțĭ și parte din cei dela nuntă; —“

La pagina 342: „Ómenii din satŭ, carĭ după puterea lorŭ încă dau mână de ajutorŭ însurățeilorŭ, ca sĕ-șĭ pótă ridica și casă, de vreme ce sciutŭ este, că nimic nu-i mai bunŭ pe lume ca aceea de a avé omulŭ pĕreții lui.“

Intrebuințarea singularului în locŭ de pluralŭ, adecă greșelĭ de acordarea verbului cu subiectulŭ, pare că forméză îndeletnicirea de căpeteniă a autórei.

Voiu cita numai câte-va, pentru că suntŭ fórte plicticóse.

Așa deja la începutulŭ cărții la pag. 5: „Unele fete, décă potŭ căpĕta o strună de sîrmă dela o scripcă, ce-i socotită că are putere sĕ móiă inima omului și că prin urmare stă în strînsă legătură cu inima lui, *învĕlătucesce* struna pe degetŭ și o *face* ghemușorŭ, pe urmă o *cóse* în bata fustii ce o pórtă și *ḑice* de trei orĭ pe ḑi câte de 3 orĭ:...“

Fenomenulŭ acesta linguisticŭ nu scapă nebăgatŭ în sémă de cetitorŭ, căcĭ se află aprópe în tótă opera D-rei Sevastos.

Décă nicĭ stilŭ, nicĭ frase mai de Dómne-ajută nu găsimŭ în acéstă carte — nu mai vorbimŭ de fondŭ — avemŭ dreptulŭ sĕ ḑicemŭ Domnișórei Sevastos: „Câmpulŭ literaturei — și mai alesŭ când vrei sĕ facĭ pe omulŭ de sciință — este fórte ademenitorŭ; dér nu e pentru toțĭ; opresce-te, căcĭ și aci cum ḑice Sfânta Scriptură: „mulțĭ chemațĭ dér puținĭ aleșĭ.“ Mulțumesce-te, că eștĭ premiata celei mai înalte și luminate instituțiunĭ de cultură din Țéra Românéscă, a Academiei Române, pórtă cu falà numele de „autóre“ ce ai adoptatŭ după consfințirea meritelorŭ D-tale literare, numesce-te și mai departe *„Elena Didìa Odorica Sevastos“* din Elena Sevastos, dér ascultă învĕțătura nóstră: Pentru lucrărĭ de felulŭ celeia pe care ai întreprins'o, ițĭ trebue sciință, adecă preparațiune, ordine în cugetărĭ, adecă metodŭ, și mai alesŭ *o lécă* de imaginațiune amestecată cu *o lécă* de bunŭ simțŭ.

Sed satis de hoc; nunc redeo ad augurem.

(Va urma.)

„ALBINA“,
institutŭ de creditŭ şi de economii
Filiala Braşovŭ.

Amanetéză mărfurĭ
cu interese de 6 pănă la 7%

în sensulŭ regulamentelorŭ ei referitóre, — **primesce mărfurĭ spre imagazinare în magazinele ei proprii de lângă gară, de asemenea închiriază pe teritoriulŭ ei şi locurĭ pentru depositare.**

Informaţiunĭ mai de aprópe se potŭ lua dilnicŭ în biroulŭ institutului, piaţă No. 90, dela 8—2 óre d. p.

84,15

Schimbare de localŭ.

Localităţile de oficiu ale *Camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ* se află dela *11 Septemvre a. c.* încolo în *Strada Căldărarilorŭ* în edificiulŭ Reuniunii industriale *No. 518-a tractulŭ I.*

Braşovŭ, 11 Septemvrie 1889.

157,3—1 **Camera comercială şi industrială.**

Acţiile
institutelorŭ de creditŭ şi economii
„ALBINA“, „ARDELEANA“,
„TIMIŞANA“ şi „VICTORIA“
le cumpĕră cu preţurile cele mai bune

Dr. Emil F. Negruţiŭ,
medicŭ în Gherla (Sz.-ujvár).

152,5—2

Se arêndéză

din partea Comitetului bisericii sft. Nicolae din Braşovŭ, Scheiu, **70 de holde** aflătóre parte pe câmpulŭ Săcelelorŭ, parte pe câmpulŭ de mijlocŭ şi parte pe câmpulŭ Cârsteanului, séu în totalŭ unei singure persóne, séu în părţele la mai multe persóne. Terminulŭ de arêndare este **6 anĭ**, începêndŭ din *17 (29) Septemvre a. c.* Licitaţiunea se va ţiné în *10 (22) Septemvre a. c.* în casa de şedinţe a numitului comitetŭ parochialŭ la 10 óre a. m.

Informaţiunĭ mai de aprópe dă epitropulŭ bisericii, d-lŭ *Sterie Stinghe.*

156,1 **Comitetulŭ parochialŭ.**

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiascâ a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Mersulŭ trenurilorŭ
pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	3.40		
Budapesta	8.31	9.20	3.10	6.10
Szolnok	11.20	11.25	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	1.04	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	2.30	8.46	1.51
			9.18	2.11
Várad-Velencze		2.35	9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli		2.42	9.44	2.32
Mezö-Telegd		3.00	10.21	2.55
Rév		3.31	11.38	3.38
Bratca		3.50	12.16	4.01
Bucia		4.05	12.54	4.23
Ciucia		4.24	1.57	4.49
Huiedin		4.56	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş		5.26	4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel		5.49	4.58	6.38
Cluşiu		6.14	5.26	6.56
	11.05			7.15
Apahida	11.23	6.30		7.48
Ghiriş	12.44	7.29		9.13
Cucerdea	1.27	7.53		10.04
Uióra	1.34			10.12
Vinţulu de susŭ	1.42	8.02		10.19
Aiud	2.07	8.21		10.45
Teiuşŭ	2.26	8.43		11.34
Crăciunelŭ	3.11	9.05		12.11
Blaşiu	3.24	9.18		12.29
Micăsasa	3.54	9.40		1.10
Copşa mică	4.09	9.53		1.30
Mediaşŭ	4.39	10.08		2.14
Elisabetopole	5.11	10.32		2.54
Sighişóra	5.45	11.07		3.35
Haşfalĕu	6.12	11.22		4.07
Homorodŭ	7.32	12.31		5.54
Ágostonfalva	8.17	1.02		6.39
Apatia	8.37	1.20		7.13
Feldióra	9.06	1.40		7.45
Braşovŭ	9.45	2.34		8.32
	accelerată 5.32			
Timişŭ	6.17	3.17		
Predealŭ	6.49	3.48		
Bucuresci	9.35	9.35		

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerată	Tren de persóne	Trenŭ mixt
Bucuresci		7.30	7.30	*)
Predealŭ		12.50	12.50	5.03
Timişŭ		1.19	1.19	6.22
Braşovŭ	—.—	—.—	2.15	7.23
	4.54	2.15	7.07	
Feldióra	5.37	2.47	7.44	
Apaţa	6.15	3.07	8.00	
Ágostonfalva	6.43	3.22	8.29	
Homorodŭ	7.31	3.56	9.07	
Haşfalĕu	9.09	5.07	10.34	
Sighişóra	9.33	5.28	10.46	
Elisabetopole	10.02	5.57	11.09	
Mediaşŭ	11.04	6.19	11.35	
Copşa mică	11.24	6.33	12.19	
	11.39	6.47	11.59	
Micăsasa	11.57	7.09	12.15	
Blaşiu	12.30	7.20	12.43	
Crăciunelŭ	12.45	7.47	12.55	
Teiuşŭ	1.13	8.05	1.07	
Aiudŭ	2.18	8.23	2.11	
Vinţulŭ de susŭ	2.48	8.33	2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14	9.04	2.46	
Ghirişŭ	4.01	10.04	3.27	
Apahida	5.28	10.41	4.47	
Cluşiu	5.56		5.08	
	6.45	10.57		8.—
Nădăşelŭ	7.06	11.20		8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireşu	7.37	11.54		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	12.24		10.51
Ciucia	9.04	12.36		12.16
Bucia	9.20	12.48		12.50
Bratca	9.37	1.03		1.19
Rév	9.55	1.29		2.—
Mezö-Telegd	10.20	1.43		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47	1.49		3.36
Várad-Velencze	10.57	2.04		3.52
Oradea-mare	11.04			4.03
	11.19	3.27	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	5.10	1.23	7.30
Szolnok	3.31	7.06	3.29	11.51
Budapesta	6.30	8.40	7,45	9.55
Viena	1.40	1.40	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişu	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasada		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotu	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicica	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşenĭ	12.30	4.25

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişóră	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.05	4.35
Şeica mare		2.38	5.05
Lómneşŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocua	3.04	9.37	10.14
Lómneşŭ		10.05	10.40
Şeica mare		10.40	11.10
Copşa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Uniedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.30
Ţagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murĕşŭ-Ludoşŭ	9.35

Notă: Numerii încuadraţĭ cu nii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.